

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

35. An qui vovit, vel juravit sub conditione, & consulto conditionem impedit, teneatur ad votum, & iuramentum? Et an qui vovit religionem ingredi, si Deus illum conservet ab aliquo peccato, non ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

RESOL. XXXIII.

Quidam erat obstrictus vinculo voti Religionis, sed cum haberet sororem in gravi necessitate constitutam, quaesivit, an ex hac causa poterit differre Religionis ingressum, absque alia dispensatione? Et an in supradicto casu possit Episcopus dispensare, quia non in substantia voti, sed in sola dilatione dispensat? Ex part. 6. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 54.

§. 1. Sanchez in summa, tom. 1. lib. 4. c. 20. num. 31. & 32. distinguit inter votum Religionis factum pro determinato tempore, vel absque vlla temporis determinatione: & affirmat votum absque vlla determinatione temporis emissum differri posse: quia illud non est censendum obligare, nisi pro eo tempore, quo commodè impleri potest. At si pro determinato tempore factum sit, dicit differri non posse ob fratum necessitatem: bene tamen ob necessitatem fororum in periculo impudicitiae existentium. Quia providere tali necessitati opus est tantæ charitatis, ut prudentis arbitrio videatur maioris obsequij diuini, quam præstantæ religionis ingressus.

2. Sed cum Suarez de Religione, tom. 3. lib. 5. cap. 6. num. 5. absolute neget tale votum differri posse, mediam viam ingreditur Caltrus Palaus tom. 3. tract. 16. diff. 1. punct. 7. §. 5. numer. 13. & verius exilimat ob nullam fratrum, vel fororum grauem necessitatem differri posse propria auctoritate votum pro determinato tempore factum: nam stante illa necessitate licitus est religionis ingressus (ut ipsemet Sanchez concedit) & capax voti obligationis: ergo ex hac parte non est obligatio voti suspensa, neque etiam est suspensa ob nouam difficultatem quæ adit in exequendo illo ingressu: quia difficultas ex necessitate fratrum vel fororum proueniens est nimis ei extrinseca. Non igitur suspendere obligationem voti potest. Adde difficultatem superuenientem exculantem obligationem voti debere esse ita grauem, ut prudentis arbitrio censetur nouam rem promissam constituitur, quod in presenti non videtur esse: sæpe enim vouenti difficilior erit frater, immò amicos agentes desistere, quam forores periculo impudicitiae expositas, quibus subueniendis affectus non est. Neque placet quod dicit Sanchez excusari ab obligatione voti in casu fororum ob præstantius obsequium diuinum, quod videtur esse in subueniendis fororibus, & ab eis periculum impudicitiae præcauendo, quam in religionis ingressu. Nam si id verum esset, licite religionis votum in tale subsidium commutari propria auctoritate posset, quod non est dicendum. Si autem votum absque vlla temporis determinatione emissum est: cum tunc obligatio eius latitudinem habeat, ex circumstantiis extrinsecis restringi, vel ampliari tempus executionis potest: ac proinde ex necessitate fratrum, & à fortiori fororum extendi tempus obligationis potest pro prudentis arbitrio. Hucvique Palaus loc. cit.

3. Verùm his non obstantibus sententiam Sanchez nouissimè amplectitur Egidius Trullench in Decalog. tom. 1. lib. 2. c. 2. dub. 23. num. 10. Et quia in casu contingenti de quo interrogatus fuit in sorore vouentis propter paupertatem magnum periculum pudicitiae adeat: ideo illi consului ut votum religionis differret per aliquod tempus, vel ad maiorem cautelam peteret ab Episcopo dispensationem: quam quidem concedere posse, docet Trullench loco citato, quia non in substantia voti, sed in sola dilatione exequendi dispensat.

Tom. VIII.

RESOL. XXXIV

An qui vouit ingredi Religionem, si per annum in fornicationem non incidit, si in dicto anno culpa sua fornicetur, teneatur adimplere votum? Idem est dicendum de illo, qui vouit sub conditione, si imperet sanitatem, intra mensem, & ob intemperantiam illam non obineat. Ex part. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 101.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. c. 23. n. 47. & 49. Azor. part. 1. lib. 1. c. 20. q. ult. Ricardus in 4. dist. 38. art. 2. Angelus de votum 1. §. 10. Nauarrus in manual. c. 12. n. 42. & Naldus in sum. ver. votum n. 33. quia in dicto vouendi modo tacite quis promissile censetur, quoddam saltem ad quem declinandi peccatum conatum adhiberet, vel saltem dolo non vti: hæc opinio est probabilis.

2. Sed non minus probabilem negatiuam opinionem esse puto per ea, quæ adducit Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. de voto, c. 17. num. 21. vbi num. 24. sic ait, Si quis vouit ingredi Religionem si per annum intergrum à fornicatione abstinat, quacumque ratione, malitia, vel praua intentione non abstinat, licet forte peccet contra votum, postea non teneri ingredi, quia conditio non fuit impleta, nec impleri potest, nec ex peccato orta est obligatio, quam votum ipsum per se non induxit, nec sequitur tale votum esse frustrâ, nam satis est, quod obliget tum ad gratitudinem, si beneficium illud vouenti conferatur, tum ad procedendum sine fraude & dolo, & consequenter ad peccandum, si aliter vouens se gerat, etiam si ad recompensationem non obliget. Ita Suarez. Igitur, regulariter loquendo, vouens non videtur obligandus ad voti adimpletionem non adimpleta conditione, quia vouens non censetur se voluisse obligare, nisi posita tali conditione; quamuis ergo ex causa, vel culpa vouentis conditio non ponatur in esse, votum non obligat, & ita etiam præter Suarez docet Bonacina in editione nouissima in Decalog. præc. 2. diff. 4. q. 2. punct. 2. & alij penes ipsum. Vnde apparet his diebus probabiliter in facti contingentiã docuisse non teneri ad votum adimplendum, si quis voueat sub conditione, si imperet sanitatem intra mensem, & ob intemperantiam non obineat, licet contrarium etiam probabiliter doceat Sanchez vbi supra num. 46.

Sup. hoc in ref. seq. per totam, & lege supra §. ult. ref. 16.

Sup. hoc lege doctrinam Resolutionum not præteritæ, & ex illis inferes quid sup. hoc.

RESOL. XXXV.

An, qui vouit, vel iurauit sub conditione, & conditio conditionem impedit, teneatur ad votum, & iuramentum? Et an, qui vouit Religionem ingredi, si Deus illum conseruet ab aliquo peccato, non teneatur, si ex quacumque negligentia illius peccati tentationi succumbat, sed solum, quando data opera, ut voti obligationem effugiat? Ex part. 9. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 3.

§. 1. Difficilis quæstio, & de qua mihi olim magna altercatio fuit cum quodam viro docto Societatis Iesu, & mihi amicissimo Patre Iosepho de Augustino, ut scripsi in part. 4. tr. 4. ref. 101. Ponamus exemplum: aliquis, v. g. vouit, se Religionem ingressurum, si spatium anni peccatum fornicationis cum Dei gratia vitauerit, vel si morbo liberatus fuerit: postea vero fornicetur, vel intemperatè viuat ob eam maximam causam, ne voto teneatur. Prima opinio affirmat: & ita docent duodecim Doctores, quos citat, & sequitur Fagundez in Decalog. tom. 1. præcept. 2. lib. 2. cap. 30. n. 7. Quibus adde Trullench in Decalog. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 27.

Quæ hic est rel. antecessens, & lege supra §. ult. ref. 16.

dub. 27. n. 14. Et ratio est: quia, quoties apponitur conditio dependens ab aliis causis, siue naturalibus, siue liberis, quæ licite impediri nequeunt; verus sensus conditionis est: Voueo talem rem, si per alias causas mihi inuoluntarias non ftererit, quò minus hoc fiat. Deinde, quia is, qui conditione aliquid voto, aut iuramento promittit, censetur duplex votum, & iuramentum emitte: primum est expressum rei sub conditione promissa: secundum est virtuale, non impediendi consulto conditionem, ne tali viaculo teneatur. Tertio, quia quoties de alia peculiari vouentis, aut iurantis intentione non constat, verba sunt accipienda iuxta modum, ac sensum, quo ea Ius intelligit: & standum est in utroque foro præsumptioni Iuris: at Ius in hoc euentu præsumit hanc intentionem in huiusmodi obligationibus, & verè reputari conditionem impletam, quoties malitiosè impeditur, ne obligatio sequatur: ergo, dum non constat de alia voluntate vouentis, vel iurantis, ita in utroque foro sentiendum est. Tandem, quia fraus, & dolus nemini patrocinari debent, cap. *Aduersus, de immunit. Eccl.* patrocinaretur autem sine dubio, si in hoc casu vouentes, & iurantes voti, aut iuramenti vinculis non obligarentur: alioqui, si quis voto promittat Titio decem aureos, si domum promittentem ingrediatur, & volenti Titio ingredi ostium occludat; eximetur ab ea obligatione: quod, quàm absurdum sit nemo non videt. Et idem dicendum est de promissionibus humanis, quæ nec voto, nec iuramento confirmantur, ob eadem rationes factas, vt docent Glossa in *l. Si rem tibi. 1. §. finali. verbo, Victor. ff. de prescriptis verbis.* & ita Bart sine, & idè Bart. in *l. in executione finali in fine.* & ibi Paul. n. 1. *Invol. in fine.* Alciatus n. 1. *Decius ea regula, in iure civili. n. 6.* vbi asserunt, promittentem alicui, si ipsum vicerit in ludo: quamuis non teneatur, procurando se non vinci, eò quod conditio hæc sit talis naturæ, vt licite impediri valeat; teneri tamen, si ob id ludere nolit, eò quòd per illum stet, quò minus conditio impletur.

2. Sed, licet hæc sententia sit probabilior & communior, vt ego concedebam Patri Augustino: tamen opinionem negatiuam puto esse satis probabilem, & illam sustinet Maior in *4. dist. 38. quest. 1. corol. 2.* Suarez de *Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 17. n. 20.* & nouissimè Castrus Palauus *tom. 3. dist. 1. punct. 17. n. 12.* Et ratio est: nam vel talis vouens, qui fraude postea vsus est, ad voti executionem obligatur ratione conditionis impletæ, vel ratione peccati commissi. Neutrum dici potest: non primum, quia reuerà conditio impleta non est: siquidem intra annum valetadinem ille consecutus non fuit, neque à fornicatione præseruatus est. Adde, incertum etiam esse, etiamsi is fraude vsus non esset, vtrum conditio, quippe suapte natura contingens, impleta fuisset, necne. Neque secundum dici potest, nam hoc discrimen est inter violationem promissionis Deo factæ, & violationem promissionis homini factæ; quòd illa obliget ad penitentiam, & satisfactionem pro peccato, & iniuria Deo illata; hæc verò ad compensationem, siue restitutionem damni homini illati: quia homini violatione iuris sui damnum inferitur in bonis ei vtilibus quod compensari potest, ac debet. Deo autem, transgressione voti, nulla vtilitas decedit, quæ restitui possit, ac debet: sed tantum honor, & cultus debitus aufertur, qui per penitentiam satisfactionem eidem restituitur. Quare generalis regula tradi potest quòd transgressio voti non obligat ad compensationem: v. g. si vouisti certo die, ob specialem deuotionem te ieiunaturum, atque eo die non ieiunas culpate, vel inculpate; non teneris a quo die compensare, sicuti ex communi docet, Suarez *lib. 4. cap. 15.* Sanchez *lib. 4. cap. 14. numer. 25.* Atque exinde patet responsio ad prioris sententiæ fundamenta. Itaque, ait Palauus, cum tota obligatio voti pendeat ex intentione vouentis, & in voto conditionali non fit nisi sub impleta conditione, efficitur

Sup. hoc supra in Ref. 14. §. Sed. 2. medio, & in Ref. 15. §. 1. in principio.

conditionem impleri debere ad obligationem absolute contrahendam: at eo ipso, quòd conditio impeditur, non impletur: ergo votum illud conditionatum obligare non potest. Quòd si dicas, verum esse, conditionem non impleri secundum sensum materiam, ac expressum; impleri tamen secundum sensum formalem à vouente intèctum, quoties non fiat per eum, ad quem pertinet, conditio impleri; non oblat: nam est, hæc regula locum habeat in promissionibus humanis, quarum obligatio multum ex dispositione Iuris potest pendet: at in promissionibus diuinis locum habere non potest, quarum obligatio tota ex intentione vouentis pendet: intentio autem vouentis, & se obligantis, v. g. ad Religionem sub hac conditione, si eius pater expressè consenserit, non est, si per patrem consensus non ftererit: quia hæc est conditio negatiua, illa positiua. Hæc latius patens, quàm illa, quæ fuit in voto apposita. Et idem argumentum fieri potest de illa conditione: Si Deus mihi salutem dederit, si à peccatis præseruauerit, quæ non censetur impleta, quando non obtinetur salus, neque à peccatis præseruatio, sed per Deum non ftererit quominus impleatur. Explicatur ampliùs: si voueres Religionem sub aliquo ex prædictis conditionibus, ea expressè intentione, vt de facto, & formaliter, vt sonat, impleatur; clarum videtur esse, te non manere obligatum ea sic non impleta: tamen per eum, ad quem pertinet, non ftererit hæc intentio semper est præsumenda; tum, quia veris expressis magis conuenit; tum, quia voti obligatio non latè, sed strictè interpretanda est. Ei idè hanc posterioriorem sententiam probabilem esse fateatur Leyman *lib. 4. tr. 4. c. 6. §. 3. n. 4.*

4. Non verò, quòd si aliquis vellet stare in prima opinione affirmatiua, limitanda erit, vt intelligatur, quando conditio pendet ex vnico actu, seu impeditur vnico actu: nam si non ex vnico, sed ex pluribus actibus pendeat, quamuis semel in voti fraudem impediatur, non illico nbligat votum: v. g. promissit quis Religionem, si Deus illum à tali peccato præseruaret: non illud eò ac tentationis fuit victor, tenetur voto; sed quando ita vicit, vt quasi dominium illius tentationis in se expeririatur: tunc autem deficit conditio, quando ille vel semel lapsus est; quia tunc verum est dicere, non esse præseruatum. Si verò data opera labatur, non ex primo lapsu censetur impleta conditio: sed quando toties in fraudem labitur, vt iam omninò succubuerit tentationi, ita vt illa quasi dominium illius habeat: sic eò contra censetur præseruatus, quando ita vicissit, vt quasi dominium illius tentationis haberet.

4. Ex dictis colligitur, vouentem ingredi, v. g. Religionem, si Deus illum conseruet ab aliquo peccato, non teneri voto, si ex quacumque negligentia illius peccati tentationi succumbat; sed solum quando data opera, vt voti obligationem effugiat: quia, vt bene Syluester, *votum. 2. quest. 2. d. 2.* communiter in eo intendunt vouentes, vt Deus speciales vires ipsis addat: vnde, cum non constat de alia vouentis intentione, hæc in dubio à communiter accidentibus præsumenda est. Vide Sanchez in *summa. tom. 1. lib. 4. c. 33. n. 49. & 53.* cum aliis, vbi supra.

RESOL. XXXVI.

An senex sexagenarius si solutus à voto Religionis quod antea promiserat
Et quid, si post sexagesimum annum emisit votum Religionis ieiunij, & c. an teneatur illud adimplere?
Et an habens impedimentum perpetuum post votum superueniens, teneatur ad votum Religionis?
Et inferitur senem sexagenarium non esse ad votum damnandum.